

Nr 278

Av herr **Fredriksson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 5, med förslag till allmän arbetstidslag, m. m.

(Lika lydande med motion nr 236 i Första kammaren)

I propositionen 5 år 1970 läggs fram förslag om en sänkning av arbetstiden från 42 1/2 timmar till 40 timmar i veckan. Detta förslag hälsas givetvis med stor tillfredsställelse, men i samband därmed önskar vi framhålla behovet av att arbetstagare, vilkas arbete på grund av sin art och de betingelser under vilka arbetet måste utföras, får en arbetstid som ligger under 40 timmar i veckan.

1963 års arbetstidskommitté, vars förslag i sina huvuddrag lagts till grund för propositionen, har haft att även pröva arbetstiden för arbetare sysselsatta i särskilt tunga och pressande yrken. Kommittén har dock avvisat tanken på särregler i förevarande avseende och bl. a. hänvisat till utvecklingen på avtalsområdet samt framhållit att frågan om extra kompensation för påfrestande och hälsofarligt arbete liksom hittills får avgöras avtalsvägen.

Kommittén anför vidare, att då skyddsmotiven inte längre har samma betydelse för lagstiftningens utformning som förr skulle det te sig motsägelsefullt att i den normallag som kommittén förordar ta med speciella skyddsregler, som man ansett sig kunna avvara i en äldre, klart socialt inriktad lagstiftning.

Dessa synpunkter, som i propositionen understryks av statsrådet, kan vi icke dela.

En arbetsgrupp som onekligen är i behov av kortare arbetstid är gruvarbetare under jord. Den fysiska och psykiska press som gruvarbetarna dagligen utsättes för gör att de förslits hastigare än arbetstagare i de flesta andra yrken och därför har större behov av vila och rekreation.

Vid de starkt mekaniserade och inom näringen dominerande Lapplandsgruvorna samt även inom Grängesbergs- och Bolidengruvorna har den tekniska utvecklingen gått mycket snabbt och mycket långt. Övergången till spårlös transport med dieselfordon och likaledes dieseldrivna lastmaskiner har skapat stora buller-, damm- och gasproblem. Ventilationsfrågan är tekniskt svårlöst, och dessa miljöfaktors påverkan på människorna är på grund av ofullständig forskning inte helt kända. De skadliga verkningarna

står dock i stark proportion till exponeringstiderna, varför en förkortning av arbetstiden även från denna synpunkt är angelägen.

Det bör även beaktas att problemen med bl. a. ventilationen ökar vid större brytningsdjup. Med nuvarande höga produktionstakt avsänkes gruvorna snabbt.

Pressen på gruvarbetarna ökas ytterligare genom att arbetet i stor utsträckning bedrivs i såväl tvåskifts- som treskiftsarbete. Under senare tid har diskuterats önskemål om att införa någon form av kontinuerlig drift även under jord.

Ett genomförande av en sådan skiftform innebär ökat behov av ventilation, enär den utvädringstid som föreligger vid vanlig tvåskiftsdrift då bortfaller.

I övrigt får vi framhålla att gruvarbetarnas nuvarande arbetstid om 40 timmar i veckan — s. k. hård arbetsvecka — grundad på en avtalsuppgörelse kunde träffas först sedan ett klart utformat utredningsförslag förelåg syftande till lag om 40 timmars arbetsvecka vid underjordsarbete i gruvor.

Överenskommelsen torde vara förklaringen till att någon speciell skyddslagstiftning inte ansetts påkallad.

Enligt vår mening finns det på grund av gruvarbetets karaktär objektivt grundade skyddsmotiv för att arbetstiden för denna grupp fastställas i lag.

Vårt förslag är att arbetstiden fastställs till 35 timmar i veckan samt att arbetstid därutöver beräknas som övertid.

Beträffande de ekonomiska verkningarna av den föreslagna arbetstidsförkortningen har det erfarenhetsmässigt visat sig att en fortgående sänkning av arbetstiden väl låter sig förenas med en kontinuerlig stegring av produktiviteten. Därvid kan hänvisas till den mycket snabba rationalisering, med kraftigt stegrat produktionsresultat som följd, som har genomförts inom gruvindustrin de senaste åren.

För att underlätta anpassningen till arbetstidsförkortningen vid gruvorna anser vi att den bör genomföras etappvis samt i övrigt ske efter samma principer som föreslås i vad det gäller den generella arbetstidsförkortningen samt att den skall vara helt genomförd vid samma tidpunkt, den 1 januari 1973.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi,

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att förslag till lag om förkortning av arbetstiden för gruvarbetare under jord till 35 timmar i veckan snarast förelägges riksdagen.

Stockholm den 22 januari 1970

T. Fredriksson (s)

Karl-Erik Häll (s)

Roland Brännström (s)

Sven Hammarberg (s)

Ingvar Svanberg (s)

Arvid Eskel (s)